

รายงานผลงานเรื่องเต็มการทดลองที่สิ้นสุด

1. ชุดโครงการวิจัย : วิจัยและพัฒนาพืชเศรษฐกิจเฉพาะพื้นที่ภาคใต้ตอนบน
2. โครงการวิจัย : วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตกล้วยเล็บมือนางในพื้นที่ภาคใต้ตอนบน
กิจกรรม : สำรวจ และศึกษาเชื้อพันธุ์ของกล้วยเล็บมือนางในพื้นที่ภาคใต้ตอนบน
กิจกรรมย่อย (ถ้ามี) : -
3. ชื่อการทดลอง (ภาษาไทย) : เปรียบเทียบพันธุ์กล้วยเล็บมือนางในพื้นที่ภาคใต้ตอนบน
ชื่อการทดลอง (ภาษาอังกฤษ) : Comparison of Banana Clones CV. Leb Mu Nang in the Upper South
4. คณะผู้ดำเนินงาน
หัวหน้าการทดลอง : นายอุดมพร เสือมาก^{1/}
ผู้ร่วมงาน : นางสาวสโรชา กรีธาพล^{2/}, นางสาวสุธีรา ถาวรรัตน์^{3/},
นางอาพร คงอิสโร^{4/}, นางอารมณี โรจน์สุจิตร์^{5/}
5. บทคัดย่อ

การทดลองเปรียบเทียบพันธุ์กล้วยเล็บมือนางในพื้นที่ภาคใต้ตอนบน จำนวน 21 สายพันธุ์ ได้แก่ กล้วยเล็บมือนางจากจังหวัดชุมพร 9 สายพันธุ์ สุราษฎร์ธานี 3 สายพันธุ์ นครศรีธรรมราช 4 สายพันธุ์ ภูเก็ต 2 สายพันธุ์ และ พังงา 3 สายพันธุ์ โดยดำเนินการทดลองที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรชุมพร ตำบลสลู้อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร ระหว่าง ตุลาคม 2553 ถึง กันยายน 2557วางแผนการทดลองแบบ RCB มี 3 ซ้ำ พบว่า กล้วยเล็บมือนางทั้ง 21 สายพันธุ์ มีการเจริญเติบโตด้านความสูง และเส้นรอบวงลำต้นเฉลี่ย 194.9 และ 39.1 เซนติเมตร อายุการเก็บเกี่ยวผลผลิตเฉลี่ย 56.1 วัน น้ำหนักเครือเฉลี่ย 4.0 กิโลกรัม จำนวนหวีต่อเครือเฉลี่ย 7.2 หวี น้ำหนักหวีเฉลี่ย 452.6 กรัม จำนวนผลต่อหวีเฉลี่ย 14.5 ผล น้ำหนักผลเฉลี่ย 26.8 กรัม ความหวานเฉลี่ย 25.7 บริกซ์ ความแน่นเนื้อเฉลี่ย 3.2 นิวตัน และสีผิวผลอยู่ในกลุ่ม Yellow Group 13A และ Yellow Group 13B โดยกล้วยเล็บมือนางรหัสชุมพร 8 มีการเจริญเติบโต และให้ผลผลิตสูงที่สุด อายุการเก็บเกี่ยวสั้น เหมาะสำหรับการแปรรูป หวีและผลมองดูน่ารับประทาน ส่วน นครศรีธรรมราช 1 เหมาะสำหรับทานสด เนื่องจากมีรสชาติหวาน เนื้อแน่น ผู้บริโภคนิยมรับประทาน

1/ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรชุมพร

2/ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรภูเก็ต

3/ สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 7

4/ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครศรีธรรมราช

5/ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสุราษฎร์ธานี

Abstract

An experiment comparison of banana clones CV. Leb Mu Nang in upper South of twenty one varieties : Chumphon 9 varieties, Surat Thani 3 varieties, Nakhon Si Thammarat 4 varieties, Phuket 2 varieties and Phangnga 3 varieties. The experiment was performed at the Chumphon Agricultural Research and Development Center Tumbon Salui Amphoe Tasae, Chumphon, Thailand during October 2010-September 2014. The study was conducted in randomized complete block design with three replications. This results showed that twenty one varieties of banana Leb Mu Nang had the average of high plant and circumference of plant 194.9 and 39.1 cm, respectively, the average of harvesting age of 56.1 days. All varieties had the average of bunch weight of 4.0 kg, number of hands per bunch of 7.2, hands weight of 452.6 g, number fruits per hands of 14.5, fruits weight of 26.8 g, total soluble solid of 25.7 brix, firmness of 3.2 N and peel color of the Yellow Group 13A and Yellow Group 13B. The banana Leb Mu Nang Chumphon 8 code had high growth and yield. It was short harvesting age, appropriate for processing and hands and fruits palatability. The banana Leb Mu Nang Nakhon Si Thammarat 1 code had appropriate for fresh eating because sweet, firmness and popularity of consumers.

6. คำนำ

กล้วยเล็บมือนาง เป็นพืชที่จัดอยู่ในวงศ์ Musaceae มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Musa sapientum* Linn. มี Genome เป็น AA มีจำนวนโครโมโซม $2n=22$ เช่นเดียวกับกล้วยหอมจันทร์ กล้วยไข่ทองร่วง กล้วยไข่จีน กล้วยน้ำอ้นม กล้วยไล กล้วยสา กล้วยหอม กล้วยหอมจำปา และ กล้วยทองกาบดำ (เบญจมาศ และประวัตติ, 2534 , วรายุทธ และอรดี, 2536 , ประศาสตร์ และคณะ, 2538) จัดอยู่ในกลุ่มเดียวกับกล้วยไข่ของไทย กล้วยพันธุ์ senorita ของฟิลิปปินส์ กล้วยพันธุ์ pisangmas ของมาเลเซีย กล้วยพันธุ์ Lady's Finger ของฮาวาย และกล้วยพันธุ์ apple banana ของ west indies (Valmayer et al

1990 ; Yoging, 1992) และมีชื่ออื่นซึ่งเรียกต่างกันหลายพื้นที่ ได้แก่ กล้วยเล็บมือนาง (สุราษฎร์ธานี) กล้วยข้าว (ภูเก็ต) กล้วยทองดอกหมาก (พัทลุง) กล้วยหมาก (นครศรีธรรมราช) กล้วยมะลิอ่อน (จันทบุรี) กล้วยอ่อง(ชัยภูมิ) กล้วยใต้(เชียงใหม่) และ กล้วยตานีอ่อง (อุบลราชธานี) เป็นต้น หนึ่งเครือมี 7-8 หวี หวีหนึ่งมี 10-16 ผล ผลขนาดเล็ก กว้าง 2.0-2.5 เซนติเมตร ขนาดเท่านิ้วมือ ผลค่อนข้างโค้งงอปลายเรียวยาว ก้านผลสั้น เปลือกหนา ผลดิบผิวสีเขียวอมเทานวล เนื้อใสสีขาว ผลแข็ง รสฝาด เมื่อผลสุกเปลือกสีเหลืองทอง เนื้อใสสีเหลือง รสหวาน มีกลิ่นคล้ายกล้วยหอมจันทร์ เมล็ดลีบหรือไม่มีเมล็ด ลำต้นสูงไม่เกิน 2.5 เมตร เส้นผ่านศูนย์กลางน้อยกว่า 15.0 เซนติเมตร

กล้วยเล็บมือนางเป็นพืชที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ และเป็นพืชท้องถิ่นของภาคใต้ตอนบน มีถิ่นกำเนิดในแถบภาคใต้ของประเทศไทย (เบญจมาศ, 2538) มีศักยภาพสูงที่จะพัฒนาเป็นพันธุ์การค้าสำหรับตลาดภายใน และต่างประเทศ (ไพโรจน์, 2539) เพราะมีรูปร่างและรสชาติที่โดดเด่นเป็นที่นิยมบริโภค แต่เนื่องจากแหล่งผลิตและตลาดมีน้อยเฉพาะในบางจังหวัดทางภาคใต้ตอนบนเท่านั้น ได้แก่ ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พังงา และภูเก็ต ดังนั้นการศึกษารวบรวมเปรียบเทียบพันธุ์กล้วยเล็บมือนางในพื้นที่กระจายพันธุ์ เพื่อให้ได้พันธุ์กล้วยเล็บมือนางที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่ปลูก และเป็นที่ต้องการของเกษตรกรและผู้บริโภค

7. วิธีดำเนินการ

- อุปกรณ์

1. เครื่องมือวัด ได้แก่ ตลับเมตร ไม้บรรทัด ตาชั่ง เวอร์เนียร์คาลิเปอร์ เครื่องวัดความแน่นเนื้อ เครื่องมือวัดปริมาณของแข็งที่ละลายน้ำได้ และแผ่นเทียบสี
2. ปุ๋ยเคมี สูตร 21-0-0, 0-46-0,0-0-60, 0-3-0 และปุ๋ยคอก
3. หน่อพันธุ์กล้วยเล็บมือนาง จำนวน 800 หน่อ

- วิธีการ

1. คัดเลือกหน่อพันธุ์กล้วยเล็บมือนางจากแหล่งกระจายพันธุ์มาจัดทำเป็นกรรมวิธี โดยแบ่งตามลักษณะความแตกต่างของลักษณะประจำพันธุ์ ได้แก่ ลักษณะเครือ ขนาดเครือ ขนาดผล และลักษณะผล ที่ได้จากการสำรวจ (ตารางผนวกที่ 4)

2. กรรมวิธี

วางแผนการทดลองแบบ RCB มี 3 ซ้ำ 21 กรรมวิธี ได้แก่

-กล้วยเล็บมือนางจากจังหวัดชุมพร 9 ลักษณะ ได้แก่ (ชุมพร 1 ชุมพร 2 ชุมพร 3 ชุมพร 4 ชุมพร 5 ชุมพร 6 ชุมพร 7 ชุมพร 8 และ ชุมพร 9)

-กล้วยเล็บมือนางจากจังหวัดสุราษฎร์ธานี 3 ลักษณะ ได้แก่ (สุราษฎร์ธานี 1 สุราษฎร์ธานี 2 และ สุราษฎร์ธานี 3)

-กล้วยเล็บมือนางจากจังหวัดนครศรีธรรมราช 4 ลักษณะ ได้แก่ (นครศรีธรรมราช 1 นครศรีธรรมราช 2 นครศรีธรรมราช 3 และ นครศรีธรรมราช 4)

-กล้วยเล็บมือนางจากจังหวัดภูเก็ต 2 ลักษณะ ได้แก่ (ภูเก็ต 1 และ ภูเก็ต 2)

-กล้วยเล็บมือนางจากจังหวัดพังงา 3 ลักษณะ ได้แก่ (พังงา 1 พังงา 2 และ พังงา 3)

3. วิธีปฏิบัติการทดลอง

3.1 เตรียมแปลงปลูก โดยทำการวิเคราะห์ดินก่อนปลูก

3.2 ปรับสภาพพื้นที่แปลงทดลอง โดยการไถดิน เก็บเศษพืช แล้วตากดินไว้ 25-30 วัน เพื่อลดการระบาดของศัตรูพืช

3.3 รวบรวมหน่อกล้วยเล็บมือนางที่มีอายุและขนาดใกล้เคียงกัน มาปลูกในแปลงทดลอง เป็นหน่อพันธุ์ที่อยู่ในระยะที่มีใบแคบ ต้นสูงไม่น้อยกว่า 30 เซนติเมตร

3.4 การปลูกกล้วยเล็บมือนางตามแผนการทดลอง ขนาดหลุม 50x50x50 เซนติเมตร ก่อนปลูกรองก้นหลุมด้วยดินผสมปุ๋ยคอก อัตรา 5 กิโลกรัม และ ปุ๋ยสูตร 0-3-0 อัตรา 100 กรัมต่อหลุม วางหน่อพันธุ์ที่ก้นหลุมลึก 25 เซนติเมตร โดยทำการปลูกจำนวน 2 ไร่

3.5 การใส่ปุ๋ย เริ่มใส่ปุ๋ยเมื่อต้นกล้วยมีอายุ 1 เดือนหลังปลูก โดยใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 21-0-0 อัตรา 0.690 กิโลกรัมต่อต้นต่อปี, 0-0-60 อัตรา 0.300 กิโลกรัมต่อต้นต่อปี และ 0-46-0 อัตรา 0.315 กิโลกรัมต่อต้นต่อปี และใส่อีกทุก ๆ 2 เดือน

3.6 การให้น้ำ ให้น้ำทันทีหลังปลูก และหลังการใส่ปุ๋ยทุกครั้ง เพื่อให้ต้นกล้วยตั้งตัวได้เร็วหลังปลูก จากนั้นให้น้ำสม่ำเสมอตลอดระยะการเจริญเติบโต ทุก 7 วัน

3.7 การตัดแต่งหน่อ เริ่มตัดแต่งหน่อเมื่ออายุ 4 เดือนและเริ่มไว้หน่อแรก จากนั้นเมื่ออายุ 8 และ 12 เดือนไว้หน่อที่ 2 และ 3 ตามลำดับ การตัดหน่อใช้มีดคว้านเอาส่วนยอดของหน่อออกเพื่อทำลายจุดเจริญ

3.8 การตัดปลีกล้วย เมื่อต้นกล้วยเล็บมือนางแทงปลีแล้ว 10 วันใช้มีดตัดปลีกล้วยออก เพื่อให้เจริญเติบโตและพัฒนาของผลได้อย่างสมบูรณ์ และต่อเนื่อง

4. การบันทึกข้อมูล

เริ่มเก็บข้อมูลหลังปลูกเสร็จเพื่อเป็นข้อมูลเริ่มต้น และเก็บข้อมูลเดือนละครั้งหลังการปลูก ข้อมูลที่เก็บรวบรวม คือ

4.1 การเจริญเติบโต คือ ความสูง เส้นรอบวงลำต้น อายุการเก็บเกี่ยว

4.2 ผลผลิต คือ น้ำหนักเครือ จำนวนหวีต่อเครือ น้ำหนักหวี จำนวนผลต่อหวี น้ำหนักผล การมีขนหรือไม่มีขนของผล (หวีที่ 3)

4.3 คุณภาพผลผลิต คือ สีผิวผล ความแน่นเนื้อ(ผลสุก) ความหวาน (หวีที่ 3)

4.4 วิเคราะห์ผลทางสถิติ

4.5 สรุปและรายงานผลการทดลอง

- เวลาและสถานที่

- เริ่มต้น ตุลาคม 2553 สิ้นสุด กันยายน 2557

- ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรชุมพร อำเภอบ้านนา จังหวัดชุมพร

8. ผลการทดลองและวิจารณ์

ผลการทดลองเปรียบเทียบพันธุ์กล้วยเล็บมือนางในพื้นที่ภาคใต้ตอนบน โดยปลูกในศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรชุมพร ตำบลสลูย์ อำเภอบ้านนา จังหวัดชุมพร วางแผนการทดลองแบบ RCB มี 3 ซ้ำ 21 กรรมวิธี พบว่า

การเจริญเติบโต

ความสูงของกล้วยเล็บมือนางในแต่ละกรรมวิธีในช่วงให้ผลผลิตซึ่งเป็นช่วงที่ต้นกล้วยเล็บมือนางมีความสูงมากที่สุด พบว่า ต้นกล้วยเล็บมือนางรหัสชุมพร 8, ชุมพร 6, ชุมพร 2 และ ชุมพร 7 มีความสูงที่สุดเฉลี่ย 224.4 เซนติเมตร โดยมีความแตกต่างทางสถิติกับกล้วยเล็บมือนางรหัสชุมพร 9 ซึ่งมีความสูงต่ำสุด 139.2 เซนติเมตร (ตารางผนวกที่ 1)

เส้นรอบวงลำต้นของกล้วยเล็บมือนางในแต่ละกรรมวิธีในช่วงให้ผลผลิตซึ่งเป็นช่วงที่ต้นกล้วยเล็บมือนางมีเส้นรอบวงลำต้นมากที่สุด พบว่า ต้นกล้วยเล็บมือนางรหัสชุมพร 8 มีเส้นรอบวงลำต้นสูงสุด 50.1 เซนติเมตร โดยมีความแตกต่างทางสถิติกับกล้วยเล็บมือนางรหัสสุราษฎร์ธานี 2, ชุมพร 4, นครศรีธรรมราช 4, สุราษฎร์ธานี 1, พังงา 1 และ ชุมพร 9 มีเส้นรอบวงลำต้นต่ำสุดเฉลี่ย 33.4 เซนติเมตร (ตารางผนวกที่ 1)

ผลผลิต

น้ำหนักเครือของกล้วยเล็บมือนางในแต่ละกรรมวิธีมีความแตกต่างกันทางสถิติ โดยกล้วยเล็บมือนางรหัสชุมพร 8 และ ชุมพร 2 มีน้ำหนักเครือสูงสุดเฉลี่ย 5.4 กิโลกรัม และมีความแตกต่างทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญกับกล้วยเล็บมือนางรหัสสุเกีต 2, ชุมพร 4, สุราษฎร์ธานี 3, สุราษฎร์ธานี 1 และ นครศรีธรรมราช 4 มีน้ำหนักเครือต่ำสุดเฉลี่ย 3.3 กิโลกรัม (ตารางผนวกที่ 2)

จำนวนหวีต่อเครือของกล้วยเล็บมือนางในแต่ละกรรมวิธีมีความแตกต่างกันทางสถิติ โดยกล้วยเล็บมือนางรหัสชุมพร 8 มีจำนวนหวีต่อเครือสูงสุด 8.3 หวี และมีความแตกต่างทางสถิติอย่างมี

นัยสำคัญกับกล้วยเล็บมือนางรหัสนครศรีธรรมราช 4, สุราษฎร์ธานี 3, สุราษฎร์ธานี 1 และชุมพร 4 มีจำนวนหวีต่อเครือต่ำสุดเฉลี่ย 6.6 หวี (ตารางผนวกที่ 2)

น้ำหนักหวีของกล้วยเล็บมือนางในแต่ละกรรมวิธีมีความแตกต่างกันทางสถิติ โดยกล้วยเล็บมือนางรหัสชุมพร 8 และ ชุมพร 1 มีน้ำหนักหวีสูงสุดเฉลี่ย 631.1 กรัม และมีความแตกต่างทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญกับกล้วยเล็บมือนางรหัสนครศรีธรรมราช 4 และสุราษฎร์ธานี 1 มีน้ำหนักหวีต่ำสุดเฉลี่ย 336.6 กรัม (ตารางผนวกที่ 2)

จำนวนผลต่อหวีของกล้วยเล็บมือนางในแต่ละกรรมวิธีมีความแตกต่างกันทางสถิติ โดยกล้วยเล็บมือนางรหัสชุมพร 8 มีจำนวนผลต่อหวีสูงสุด 16.7 ผล และมีความแตกต่างทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญกับกล้วยเล็บมือนางรหัสนครศรีธรรมราช 4 และชุมพร 4 มีจำนวนผลต่อหวีต่ำสุดเฉลี่ย 12.7 ผล (ตารางผนวกที่ 2)

น้ำหนักผลของกล้วยเล็บมือนางในแต่ละกรรมวิธีมีความแตกต่างกันทางสถิติ โดยกล้วยเล็บมือนางรหัสชุมพร 8 มีน้ำหนักผลสูงสุด 39.4 กรัม และมีความแตกต่างทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญกับกล้วยเล็บมือนางรหัสภูเก็ต 2, สุราษฎร์ธานี 2, นครศรีธรรมราช 4, นครศรีธรรมราช 2 และ นครศรีธรรมราช 3 มีน้ำหนักผลต่ำสุดเฉลี่ย 21.2 กรัม (ตารางผนวกที่ 2)

คุณภาพผลผลิต

ความหวานของกล้วยเล็บมือนางในแต่ละกรรมวิธีมีความแตกต่างกันทางสถิติ โดยกล้วยเล็บมือนางรหัสนครศรีธรรมราช 1, ชุมพร 4, สุราษฎร์ธานี 2, นครศรีธรรมราช 2, สุราษฎร์ธานี 1, ชุมพร 2, ชุมพร 6, ชุมพร 5, นครศรีธรรมราช 4, พังงา 1, ชุมพร 2, สุราษฎร์ธานี 1 และภูเก็ต 1 มีความหวานสูงสุดเฉลี่ย 26.3 บริกซ์ และมีความแตกต่างทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญกับกล้วยเล็บมือนางรหัสพังงา 2 มีความหวานต่ำสุด 22.5 บริกซ์ (ตารางผนวกที่ 3)

ความแน่นเนื้อของกล้วยเล็บมือนางในแต่ละกรรมวิธีมีความแตกต่างกันทางสถิติ โดยกล้วยเล็บมือนางรหัสนครศรีธรรมราช 3 มีความแน่นเนื้อสูงสุด 5.3 นิวตัน และมีความแตกต่างทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญกับกล้วยเล็บมือนางรหัสนครศรีธรรมราช 4, พังงา 2, พังงา 3, สุราษฎร์ธานี 2, ชุมพร 8, สุราษฎร์ธานี 3, ชุมพร 1, ชุมพร 2, ชุมพร 7, ชุมพร 3, ชุมพร 4, พังงา 1 และภูเก็ต 2 มีความแน่นเนื้อต่ำสุดเฉลี่ย 2.9 นิวตัน (ตารางผนวกที่ 3)

สีผิวผลของกล้วยเล็บมือนางในแต่ละกรรมวิธี พบว่า มี 2 แบบใกล้เคียงกันมาก คือ สีกลุ่ม Yellow Group 13A ได้แก่ กล้วยเล็บมือนางรหัสชุมพร 1, ชุมพร 2, ชุมพร 3, ชุมพร 7, ชุมพร 9, สุ

ราชภัฏธานี 2, นครศรีธรรมราช 1, นครศรีธรรมราช 2, นครศรีธรรมราช 3, พังงา 2, ภูเก็ต 1 และภูเก็ต 2 และกลุ่ม Yellow Group 13B ไตแก่ กัลยาลีบมือนางรหัสชุมพร 4, ชุมพร 5, ชุมพร 6, ชุมพร 8, สุราษฎร์ธานี 1, สุราษฎร์ธานี 3, นครศรีธรรมราช 4, พังงา 1 และ พังงา 3 (ตารางผนวกที่ 3)

การมีขนหรือไม่มีขนของผลของกัลยาลีบมือนางในแต่ละกรรมวิธี พบว่า กัลยาลีบมือนางรหัสนครศรีธรรมราช 1, นครศรีธรรมราช 2 และภูเก็ต 2 มีผลลักษณะผลมีขนเหมือนที่ปลูกในจังหวัดนครศรีธรรมราช และภูเก็ต (ตารางผนวกที่ 3)

จากการทดลองเปรียบเทียบพันธุ์กัลยาลีบมือนางในพื้นที่ภาคใต้ตอนบน พบว่า กัลยาลีบมือนางรหัสชุมพร 8 มีการเจริญเติบโต และให้ผลผลิตสูงสุด อายุการเก็บเกี่ยวสั้น เหมาะสำหรับการแปรรูป หวีและผลมีขนาดใหญ่มองดูน่ารับประทาน เป็นลักษณะที่ต้องการของตลาด โดยมีความสูง และเส้นรอบวงลำต้น 237.5 และ 55.1 เซนติเมตร อายุการเก็บเกี่ยวผลผลิต 55.9 วัน น้ำหนักเครือ 5.9 กิโลกรัม จำนวนหวีต่อเครือ 8.3 หวี น้ำหนักหวี 693.3 กรัม จำนวนผลต่อหวี 16.7 ผล น้ำหนักผล 39.4 กรัม ความหวาน 25.4 บริกซ์ ความแน่นเนื้อ 2.9 นิวตัน สีผิวผลอยู่ในกลุ่ม Yellow Group 13B และ ผลไม่มีขน ส่วนนครศรีธรรมราช 1 เหมาะสำหรับทานสด เนื่องจากมีรสชาติหวาน เนื้อแน่น โดยมีความหวาน 26.8 บริกซ์ ความแน่นเนื้อ 3.4 นิวตัน มีความสูง และเส้นรอบวงลำต้น 182.2 และ 40.3 เซนติเมตร อายุการเก็บเกี่ยวผลผลิต 55.8 วัน น้ำหนักเครือ 4.0 กิโลกรัม จำนวนหวีต่อเครือ 7.4 หวี น้ำหนักหวี 417.0 กรัม จำนวนผลต่อหวี 14.4 ผล น้ำหนักผล 26.8 กรัม สีผิวผลอยู่ในกลุ่ม Yellow Group 13A และ ผลมีขน ซึ่งสอดคล้องกับวิทยา และคณะ (2544) ได้กล่าวว่า กัลยาลีบมือนางที่นำมาอบต้องมีผลขนาดกลางถึงใหญ่ ส่วนกัลยาลีบมือนางที่เหมาะสมสำหรับการบริโภคสดต้องเป็นพันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูงลักษณะการเรียงตัวของหวีและผลดี มีรสชาติดีเนื้อแน่น

9. สรุปผลการทดลองและข้อเสนอแนะ

การทดลองเปรียบเทียบพันธุ์กัลยาลีบมือนางในพื้นที่ภาคใต้ตอนบน จากการเก็บข้อมูลการเจริญเติบโต ผลผลิต และคุณภาพผลผลิตของต้นกัลยาลีบมือนาง พบว่า กัลยาลีบมือนางมีการเจริญเติบโต ด้านความสูง และเส้นรอบวงลำต้นเฉลี่ย 194.9 และ 39.1 เซนติเมตร อายุการเก็บเกี่ยวผลผลิตเฉลี่ย 56.1 วัน ส่วนผลผลิต พบว่า น้ำหนักเครือเฉลี่ย 4.0 กิโลกรัม จำนวนหวีต่อเครือเฉลี่ย 7.2 หวี น้ำหนักหวีเฉลี่ย 452.6 กรัม จำนวนผลต่อหวีเฉลี่ย 14.5 ผล น้ำหนักผลเฉลี่ย 26.8 กรัม ความหวานเฉลี่ย 25.7 บริกซ์ ความแน่นเนื้อเฉลี่ย 3.2 นิวตัน และสีผิวผลอยู่ในกลุ่ม Yellow Group 13A และ Yellow Group 13B โดยกัลยาลีบมือนางรหัสชุมพร 8 มีการเจริญเติบโต และให้ผลผลิตสูงสุด อายุการเก็บเกี่ยวสั้น เหมาะสำหรับการแปรรูป หวีและผลมองดูน่ารับประทาน ส่วนนครศรีธรรมราช 1 เหมาะสำหรับทานสด เนื่องจากมีรสชาติหวาน เนื้อแน่น เกษตรกรนิยมรับประทาน

10. การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

ได้ข้อมูลลักษณะประจำพันธุ์ และแปลงรวบรวมพันธุ์ เพื่อการคัดเลือกพันธุ์ปลูกที่ดีมีศักยภาพต่อการผลิตกล้วยเล็บมือนางในพื้นที่ภาคใต้ตอนบนเพื่อเป็นข้อมูลในการขอจดทะเบียนพันธุ์กล้วยเล็บมือนาง และได้พันธุ์กล้วยเล็บมือนางที่เหมาะสม สามารถแนะนำส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกในพื้นที่ เป็นที่ต้องการของตลาด สามารถสร้างรายได้ที่ยั่งยืนให้กับเกษตรกรในพื้นที่ภาคใต้ตอนบน

11. คำขอบคุณ

ในการดำเนินงานศึกษาวิจัยนี้ คณะผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูงต่อกรมวิชาการเกษตร และสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 7 ที่ได้กรุณาให้งบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงาน ขอขอบคุณ เป็นอย่างสูงต่อศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรชุมพรที่ได้กรุณาให้สถานที่ และอุปกรณ์สนับสนุนการดำเนินงาน ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงต่อผู้เชี่ยวชาญสุรกิติ ศรีกุล ดร. ร่วมจิตร์ นกเขา และ คุณพัชราพร หนูวิสัย ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ประกอบในการศึกษาวิจัย

12. เอกสารอ้างอิง

เบญจมาศ ศิลาอ้อย และประวัติ สมเป็น. 2534. จำนวนและรูปร่างของโครโมโซมกล้วยบางชนิดในประเทศไทย. *วารสารเกษตรศาสตร์ (วิทย)*. 25:400-407.

เบญจมาศ ศิลาอ้อย. 2538. กล้วย. โรงพิมพ์บริษัทประชาชน จำกัด. กรุงเทพฯ. 290 หน้า.

ประศาสตร์ เกื้อมณี, มาลี ณ นคร, กวิศร์ วานิชกุล และวีระชัย ณ นคร. 2538. การศึกษาลักษณะทางสัณฐานและวิภาควิทยาของกล้วยบางชนิดในประเทศไทย. *วารสารเกษตรศาสตร์ (วิทย)*. 29:1-7.

ไพโรจน์ ผลประสิทธิ์. 2539. ความเห็นเรื่องการพัฒนากล้วย. *กสิกร*. 65:541-544.

วรายุทธ ใจดี และอรดี สหวัชรินทร์. 2536. การชักนำให้กล้วยเล็บมือนางเพิ่มโครโมโซม. *วารสารวิชาการเกษตร*. 11:175-182.

วิทยา บัวเจริญ, ร่วมจิตร์ นกเขา, สุมณรัตน์ จินตนาสิรินุรักษ์, ธิรายุทธ์ วิจิตรภาพ, สุจิตรา ชูชีพ และสายัณห์ ศรีวิสัย. 2544. การคัดเลือกสายพันธุ์กล้วยเล็บมือนางเพื่อการบริโภคและแปรรูปกล้วยตาก. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร.

Valmayer, R.V., D.R. Jones, P. Polprasid, and R.H. Jamaladdin. 1990. Banana and plantains in Southeast Asian. International Network of the Improvement of Banana and plantations. Montpellier, France.

Yoging, W. 1992. Modified atmosphere storage of apple banana. M.S. Thesis,
Gzanfield Institute of Technology, Silsoe College, U.K. 78 p.

13. ภาคผนวก

ตารางผนวกที่ 1 แสดงค่าการเจริญเติบโตของกล้วยเล็บมือนาง

การทดลอง	การเจริญเติบโต		
	ความสูง(เซนติเมตร)	เส้นรอบวงลำต้น (เซนติเมตร)	อายุการเก็บเกี่ยว (วัน)
ชุมพร 1	207.7 ab	42.4 abc	56.3 abcd
ชุมพร 2	218.3 a	42.5 abc	57.4 abcd
ชุมพร 3	215.7 ab	44.7 ab	59.9 a
ชุมพร 4	180.1 ab	35.0 bc	54.3 bcd
ชุมพร 5	163.8 ab	35.6 abc	58.9 ab
ชุมพร 6	223.3 a	42.5 abc	53.4 cd
ชุมพร 7	218.3 a	41.7 abc	57.0 abcd
ชุมพร 8	237.5 a	50.1 a	55.9 abcd
ชุมพร 9	139.2 b	28.8 c	59.4 ab
สุราษฎร์ธานี 1	199.3 ab	34.1 bc	56.9 abcd
สุราษฎร์ธานี 2	173.5 ab	35.2 bc	53.6 cd
สุราษฎร์ธานี 3	212.6 ab	39.9 abc	55.4 abcd
นครศรีธรรมราช 1	182.2 ab	40.3 abc	55.8 abcd
นครศรีธรรมราช 2	206.7 ab	40.9 abc	56.4 abcd
นครศรีธรรมราช 3	198.1 ab	40.4 abc	54.8 abcd
นครศรีธรรมราช 4	189.1 ab	34.6 bc	58.5 abc
ภูเก็ต 1	194.7 ab	40.5 abc	53.6 cd
ภูเก็ต 2	198.9 ab	35.6 abc	56.7 abcd
พังงา 1	175.1 ab	32.7 bc	53.0 d
พังงา 2	191.8 ab	41.4 abc	55.0 abcd
พังงา 3	165.7 ab	41.4 abc	56.3 abcd
ค่าเฉลี่ย	194.9	39.1	56.1
Cv (%)	15.28	14.35	4.71

ตัวเลขที่ตามด้วยอักษรเหมือนกันในคอลัมน์เดียวกัน ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ โดย DMRT ที่ระดับความเชื่อมั่น 95

ตารางผนวกที่ 2 แสดงค่าผลผลิตกล้วยเล็บมือนาง

การทดลอง	ผลผลิต				
	น้ำหนักเครือ	จำนวนหวีต่อเครือ	น้ำหนักหวี	จำนวนผลต่อหวี	น้ำหนักผล
ชุมพร 1	4.6 abc	7.7 ab	568.9 ab	15.9 ab	32.0 ab
ชุมพร 2	5.0 ab	7.4 ab	472.2 bc	15.1 ab	32.7 ab
ชุมพร 3	4.0 bc	7.4 ab	485.0 bc	14.3 ab	23.5 ab
ชุมพร 4	3.3 c	6.6 b	378.3 bc	12.5 b	25.4 ab
ชุมพร 5	3.9 bc	7.3 ab	452.2 bc	15.0 ab	29.2 ab
ชุมพร 6	3.6 bc	7.2 ab	398.9 bc	14.6 ab	27.8 ab
ชุมพร 7	4.5 abc	7.6 ab	492.2 bc	15.9 ab	25.2 ab
ชุมพร 8	5.9 a	8.3 a	693.3 a	16.7 a	39.4 a
ชุมพร 9	3.7 bc	7.1 ab	450.6 bc	14.2 ab	22.7 ab
สุราษฎร์ธานี 1	3.3 c	6.7 b	336.5 c	13.9 ab	24.6 ab
สุราษฎร์ธานี 2	3.7 bc	7.1 ab	460.6 bc	15.1 ab	29.9 ab
สุราษฎร์ธานี 3	3.3 c	6.7 b	383.9 bc	13.5 ab	21.9 b
นครศรีธรรมราช 1	4.0 bc	7.4 ab	417.0 bc	14.4 ab	26.8 ab
นครศรีธรรมราช 2	3.8 bc	6.9 ab	459.4 bc	14.2 ab	20.8 b
นครศรีธรรมราช 3	3.5 bc	7.0 ab	401.1 bc	14.0 ab	19.5 b
นครศรีธรรมราช 4	3.1 c	6.7 b	336.7 c	13.0 b	21.7 b
ภูเก็ต 1	4.2 bc	7.2 ab	498.9 bc	14.5 ab	30.6 ab
ภูเก็ต 2	3.4 c	7.2 ab	364.4 bc	13.6 ab	22.1 b
พังงา 1	4.1 bc	7.3 ab	422.2 bc	14.6 ab	28.2 ab
พังงา 2	4.0 bc	7.2 ab	538.1 abc	14.9 ab	29.0 ab
พังงา 3	4.1 bc	7.4 ab	493.9 bc	15.3 ab	29.6 ab
ค่าเฉลี่ย	4.0	7.2	452.6	14.5	26.8
Cv (%)	25.99	9.11	25.67	10.41	26.85

ตัวเลขที่ตามด้วยอักษรเหมือนกันในคอลัมน์เดียวกัน ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ โดย DMRT ที่ระดับความเชื่อมั่น 95

ตารางผนวกที่ 3 แสดงค่าคุณภาพผลผลิตกล้วยเล็บมือนาง

การทดลอง	คุณภาพผลผลิต			
	ความหวาน (บริกซ์)	ความแน่นเนื้อ (นิวตัน)	สีผิวผล	การมีขนของผล
ชุมพร 1	25.9 a	2.9 b	Yellow Group 13A	ไม่มี
ชุมพร 2	26.4 a	2.9 b	Yellow Group 13A	ไม่มี
ชุมพร 3	25.1 ab	2.9 b	Yellow Group 13A	ไม่มี
ชุมพร 4	26.8 a	2.8 b	Yellow Group 13B	ไม่มี
ชุมพร 5	26.3 a	3.4 ab	Yellow Group 13B	ไม่มี
ชุมพร 6	26.4 a	3.5 ab	Yellow Group 13B	ไม่มี
ชุมพร 7	25.0 ab	2.9 b	Yellow Group 13A	ไม่มี
ชุมพร 8	25.4 ab	2.9 b	Yellow Group 13B	ไม่มี
ชุมพร 9	25.3 ab	3.6 ab	Yellow Group 13A	ไม่มี
สุราษฎร์ธานี 1	26.4 a	3.5 ab	Yellow Group 13B	ไม่มี
สุราษฎร์ธานี 2	26.6 a	2.9 b	Yellow Group 13A	ไม่มี
สุราษฎร์ธานี 3	25.7 a	2.9 b	Yellow Group 13B	ไม่มี
นครศรีธรรมราช 1	26.8 a	3.4 ab	Yellow Group 13A	มี
นครศรีธรรมราช 2	26.6 a	3.9 ab	Yellow Group 13A	มี
นครศรีธรรมราช 3	24.9 ab	5.3 a	Yellow Group 13A	ไม่มี
นครศรีธรรมราช 4	26.2 a	3.2 b	Yellow Group 13B	ไม่มี
ภูเก็ต 1	25.7 a	3.8 ab	Yellow Group 13A	ไม่มี
ภูเก็ต 2	24.7 ab	2.5 b	Yellow Group 13A	มี
พังงา 1	26.0 a	2.6 b	Yellow Group 13B	ไม่มี
พังงา 2	22.5 b	3.1 b	Yellow Group 13A	ไม่มี

พังกา 3	25.4 ab	3.1 b	Yellow Group 13B	ไม่มี
ค่าเฉลี่ย	25.7	3.2		
Cv (%)	6.26	24.52		

ตัวเลขที่ตามด้วยอักษรเหมือนกันในคอลัมน์เดียวกัน ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ โดย DMRT ที่ระดับความเชื่อมั่น 95

ตารางผนวกที่ 4 แหล่งปลูกเดิม และลักษณะบางประการของกล้วยเล็บมือนาง 21 ลักษณะที่รวบรวมมาทำการทดลอง

พันธุ์	แหล่งปลูกเดิม	ลักษณะที่พบเห็นขณะที่รวบรวม	จำนวนหวี
ชุมพร 1	อ.ปะทิว จ.ชุมพร	กาบใบสีแดง ผลไม่มีขน	8
ชุมพร 2	อ.ท่าแซะ จ.ชุมพร	กาบใบสีเขียว ผลไม่มีขน	10
ชุมพร 3	อ.ท่าแซะ จ.ชุมพร	กาบใบสีเขียวปนแดง ผลไม่มีขน	9
ชุมพร 4	อ.สวี จ.ชุมพร	กาบใบสีเขียวปนแดง ผลไม่มีขน	8
ชุมพร 5	อ.สวี จ.ชุมพร	กาบใบสีแดง ผลไม่มีขน	10
ชุมพร 6	อ.ทุ่งตะโก จ.ชุมพร	กาบใบสีเขียว ผลไม่มีขน	10
ชุมพร 7	อ.ทุ่งตะโก จ.ชุมพร	กาบใบสีเขียวปนแดง ผลไม่มีขน	9
ชุมพร 8	อ.หลังสวน จ.ชุมพร	กาบใบสีเขียว ผลไม่มีขน	12
ชุมพร 9	อ.หลังสวน จ.ชุมพร	กาบใบสีเขียวปนแดง ผลไม่มีขน ใต้ตรง	8
สุราษฎร์ธานี 1	อ.นาสาร จ.สุราษฎร์ธานี	กาบใบสีแดง ผลไม่มีขน	8
สุราษฎร์ธานี 2	อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี	กาบใบสีเขียว ผลไม่มีขน	10
สุราษฎร์ธานี 3	อ.บ้านตาขุน จ.สุราษฎร์ธานี	กาบใบสีเขียวปนแดง ผลไม่มีขน	8
นครศรีธรรมราช 1	อ.พรหมคีรี จ.นครศรีธรรมราช	กาบใบสีเขียว ผลมีขน	8
นครศรีธรรมราช 2	อ.พรหมคีรี จ.นครศรีธรรมราช	กาบใบสีแดง ผลมีขน	7
นครศรีธรรมราช 3	อ.นพพิตำ จ.นครศรีธรรมราช	กาบใบสีเขียว ผลไม่มีขน	9
นครศรีธรรมราช 4	อ.ท่าศาลา จ.นครศรีธรรมราช	กาบใบสีแดง ผลไม่มีขน	7
ภูเก็ต 1	อ.กะทู้ จ.ภูเก็ต	กาบใบสีเขียว ผลไม่มีขน	10
ภูเก็ต 2	อ.ถลาง จ.ภูเก็ต	กาบใบสีแดง ผลมีขน	7
พังกา 1	อ.กะปง จ.พังกา	กาบใบสีเขียวปนแดง ผลไม่มีขน	9
พังกา 2	อ.กะปง จ.พังกา	กาบใบสีเขียว ผลไม่มีขน	8
พังกา 3	อ.กะปง จ.พังกา	กาบใบสีแดง ผลไม่มีขน	8

